

Dkt. George Payton, Tafsiri ya Biblia, Kipindi cha 12, Changamoto katika Tafsiri na Mawasiliano, Masuala ya Lugha, Sehemu ya 1.

© 2024 George Payton na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. George Payton katika mafundisho yake kuhusu Tafsiri ya Biblia. Huu ni kipindi cha 12, Changamoto katika Tafsiri na Mawasiliano, Masuala ya Lugha, Sehemu ya 1.

Tumekuwa tukizungumzia changamoto tofauti za uhamishaji wa tafsiri, na tulisema kwamba ni kategoria mbili za msingi. Kuna matatizo ya kitamaduni katika maandishi ambayo hufanya iwe vigumu kutafsiri, na tulikuwa na mifano ya hilo.

Pia kuna changamoto za lugha au lugha. Ni asili tu ya lugha ni ngumu kwa sababu haziendani. Hazifanyi kazi kwa njia moja, na zina sifa tofauti kisarufi, kisemantiki, kwa hivyo tunapaswa kufanya marekebisho ili kuwasilisha maana.

Na tena, tunataka maana hii ionekane vizuri. Kwa hivyo, lugha ya kwanza ya kitamathali au suala la lugha ambalo tutashughulikia ni nahau. Na tunauliza, kwa nini ni vigumu sana kutafsiri nahau? Naam, nahau ni lugha ya kitamathali.

Na kwa sababu ni ya kitamathali, hiyo ni kinyume cha neno kwa neno. Kwa hivyo, huwezi kuchukulia nahau kihalisi. Kuchambua nahau kunaweza kuwa vigumu, hasa unapoziona moja katika lugha nyingine.

Inaweza kuwa vigumu kuelewa. Jambo lingine ni kwamba nahau si za utunzi. Huwezi kuongeza neno hili pamoja na neno hili pamoja na neno hili pamoja na neno hili na kuwa na maana ya kila moja ya maneno hayo, kisha unaelewa maana ya jambo zima.

Kwa mfano, ukisema alipulizia juu yake, jaribu tu kutafsiri neno he katika lugha nyingine, kisha akapulizia katika lugha nyingine, kisha his katika lugha nyingine, kisha akapulizia katika lugha hiyo. Sasa, hata katika Kiingereza, huwezi kupata maana ya alipulizia juu yake kwa kuelewa maana ya kila neno. Kwa hivyo, si utunzi.

Huwezi kuongeza 1 pamoja na 1 pamoja na 1 pamoja na 1 sawa na 4. Kwa hivyo, si jumla ya sehemu zake. Na wakati mwingine, ni vigumu hata kutambua katika lugha nyingine kwamba hii ni lugha ya mfano. Jambo lingine ni kwamba ina dhana tu.

Unafikiria taswira hii ya maneno inayokujia, na kisha unajaribu kuihusisha na kile unachokijua, na ni sehemu ya maarifa haya ya pamoja ambayo watu wana pamoja katika utamaduni mmoja, mtazamo mmoja wa ulimwengu. Wazungumzaji wote wa

lugha watatumia maneno hayo na misemo hiyo kwa njia ile ile, na kwa hivyo wanashiriki maarifa hayo yote, na ni ya dhana tu. Na ni maalum kwa lugha.

Nahau katika lugha moja haiwezi kusemwa vivyo hivyo katika lugha nyingine. Ukijaribu kuisema kihalisi, mara nyingi haina maana. Sawa, kwa hivyo hapa kuna mifano ya nahau za Kiingereza.

Kueneza habari. Tunaeneza habari. Tunapaka siagi kwenye mkate.

Sawa, anaendesha gari kwa nini? Hiyo ina maana gani? Hayupo ndani ya gari. Anajaribu kutoa hoja, na wewe unajaribu kuelewa anachojaribu kusema. Inanifanya niwe mwendawazimu.

Unaendesha gari, na unamfanya mtu awe mwendawazimu. Kwa kweli, kuendesha kwangu kunamfanya mke wangu awe mwendawazimu. Sawa.

Nondo alikula tundu kwenye shati langu. Hilo linaeleweka, sivyo? Nondo yuko kwenye shati lako, na kuna tundu ndani yake. Unawezaje kula kitu ambacho hakipo? Shimo ni kitu ambacho hakina kitu.

Inawezaje kula kitu ambacho hakipo? Hilo halimaanishi, na mwanamke mmisionari anajaribu kutafsiri hilo kwa Kiswahili kihalisi, na mtu huyo anasema, sijui alichosema. Haina maana kwa Kiswahili. Vunja ukimya.

Hilo linamaanisha nini? Kulikuwa na ukimya, kisha mtu akasema kitu, na hakukuwa na ukimya tena. Dhoruba ilivuma. Huenda hilo ni karibu halisi.

Upepo ulivuma mbele yetu, nao ukavuma, lakini hatusemi juu ya nini. Tunasema tu kwamba ulivuma. Sawa, mgogoro ulivuma.

Hapa tena, tuna mgogoro kama kitu kisicho na uhai. Kwa kweli ni dhana inayotokana na mambo ambayo watu walifanya, na ilipinduka kwa njia ile ile ambayo dhoruba ilipinduka. Subiri kidogo.

Nahau, sawa. Hapa kuna zingine zaidi: Kwenye mpira.

Yuko tayari sana leo. Jaribu kutafsiri hilo katika lugha tofauti. Kama unajua Kihispania, jaribu kusema baadhi ya mambo haya kwa Kihispania, au kama unajua lugha nyingine, jaribu.

Nitakupa pete. Huenda hiyo isitumike sana leo, lakini hiyo ilimaanisha nitakuita, badala ya kukupa pete kama ninavyokupendekeza, kisha jamaa huyo awe amepiga goti moja, na mambo yote hayo tuliyozungumzia katika kikao kingine. Nipigie simu.

Ni msemo wa kawaida leo. Unamaanisha nini? Unamaanisha kuwasiliana nami. Nipigie simu.

Ujumbe mfupi. Simu. Labda ujumbe mfupi kwa sababu watu hawapendi hata kuzungumza na kila mmoja leo.

Labda. Sijui. Nipigie.

Mtumie barua pepe. Imba nambari. Nambari ya nini? Hapana, hiyo ina maana ya kuimba wimbo.

Na kwa hivyo, nambari ni katika ulimwengu wa muziki neno lingine au kisawe cha nyimbo. Tutaimba wimbo. Uchukue kutoka juu.

Inamaanisha kuanza upya tangu mwanzo. Ninahisi nimekata tamaa. Tena, ukijaribu kutafsiri hilo kihalisi katika lugha nyingine, ninahisi sawa.

Mbaya, huzuni, chochote kile. Huenda ukatumia neno tofauti. Ako tayari kwa hilo.

Je, hiyo ina maana kwamba ameshuka moyo? Hapana, hiyo ina maana kwamba anafurahi kutii au anafurahi kufanya au anafurahi kukubali chochote kile. Kwa hivyo, unaona, vitu hivi vyote tunavitumia kila siku. Tunavitumia sana kiasi kwamba hatujui hata kama tunasema hivyo.

Kwa nini tunatumia nahau? Ni za kufurahisha. Ukipata nahau nzuri sana, ni ya kufurahisha sana, na inafanya lugha kuwa tajiri. Na yenye uwazi.

Unapata taswira hii ya maneno, hasa ukiitumia kwa kulinganisha. Inafanya tu lugha kuwa hai zaidi .

Inafanya lugha iwe ya kuvutia zaidi. Inavutia zaidi kuzungumza na watu, nao wanapata na wewe unasema mambo ya kuchekesha zaidi, au wanasema mambo ya kuchekesha na kutumia nahau hizi. Inaongeza utajiri wa lugha, na inavutia zaidi.

Na kisha, pamoja na nahau hizi zote, kuna uhusiano fulani na ulimwengu halisi na mambo halisi ambayo watu hufanya. Kwa mfano, nikisema Jihadhari, jamani. Unateleza kwenye barafu nyembamba.

Hiyo ni nahau, ambayo ina maana kwamba uko katika hali hatari sana. Ukiendelea, mambo yataharibika.

Lakini hilo linatokana na nini? Ukweli. Kuteleza kwenye barafu. Na hupati hili kutoka kwenye ukingo wa kuteleza kwenye barafu, sawa? Kwa sababu mbili.

Kwanza, hakuna barafu nyembamba kwenye uwanja wa kuteleza kwenye barafu. Na nambari mbili, hakuna kitu chini ya barafu isipokuwa zege. Vipi kuhusu unapokuwa ziwani? Na unateleza kwenye barafu, na uko ukingoni, na barafu si nene sana.

Na ukiendelea, barafu ni nyembamba sana kuhimili uzito wako na utaanguka. Unateleza kwenye barafu nyembamba. Inategemea aina fulani ya hali halisi.

Kama tulivyosema siku nyingine, tunatumia msemu "step up to the plate". Hiyo ina maana kwamba ni zamu yako. Simama hapo na uwe mwanaume na ufanye kazi, sivyo? Inatokana na besiboli, ambapo unapanda hadi kwenye plate.

Na kama hutaki kuwa karibu vya kutosha na sahani, unawezaje kupiga mpira, sivyo? Kwa hivyo, msingi wake ni katika hali halisi katika utamaduni wetu. Na kwa hivyo mambo mengi haya ni ya kitamaduni, na yanahusiana na utamaduni wetu kupitia lugha. Inafunua kile tunachofikiria kuhusu ulimwengu.

Inafichua jinsi tunavyouona ulimwengu. Na unaona hilo kupitia maneno tunayotumia. Kwa hivyo, vipi kuhusu nahau katika lugha zingine? Zinaonekanaje? Nitakupa nahau katika Orma au Kiswahili na nitakuambia ni ipi.

Na kisha nitakuambia inamaanisha nini. Sawa. Kwanza, nina sikio lako.

Nina sikio lako. Labda nakusikiliza. Ninasikiliza.

Endelea na useme unachotaka kusema. Niko pamoja nawe. Inaweza kumaanisha nakubaliana nawe.

Haimaanishi chochote kati ya hivyo. Kwa hivyo, nilikuwa nikiendesha gari kupitia eneo la Orma baada ya kuishi huko kwa miaka mingi, kisha nikaondoka, na sasa niko kwenye safari ya kurudi kupitia eneo hilo. Na mzee huyu alinisimamisha na kuniuliza swali.

Kwa hivyo, nilisimamisha gari, na tulikuwa tunazungumza kwa lugha ya Orma. Tunaenda huku na huko. Akaniambia, wewe ni nani? Nami nikasema, unamkumbuka yule jamaa mmoja mzungu aliyeishi katika mji huo? Jina lake lilikuwa Guyo.

Huyo ni mimi. Akasema, Gurkan ke kaba . Nina sikio lako.

Ambayo ina maana, oh, nimesikia kukuhusu. Nimesikia kukuhusu. Inavutia.

Sawa. Alipata jiko. Kwa hivyo, alishuka hadi Home Depot, na wakafanya mauzo ya oveni na majiko, naye akapata jiko.

Hiyo si maana yake. Inamaanisha nini? Unafanya nini na majiko? Unapika chakula, sawa? Na hivyo, ugumu wote wa kupikia chakula. Nitawaambia, watu wasio na wapenzi, nilipokuwa mseja, sikupenda kupika chakula.

Kwa kweli, mke wangu anapokuwa hayupo, hata kama ameenda siku nzima, sawa, sawa, hebu tuseme sipishi sana, sawa? Lakini anaporudi, anapika mlo mzuri, jamani. Inamaanisha ameo. Jiko ni mfano wa mwanamke jikoni kwenye jiko anayemtengenezea chakula.

Alipata jiko. Huu ndio msemo halisi wa Kiswahili, na haukusudiwi kuwadharau wanawake. Kwa kweli, wanawake wengi wa Kiafrika hujivunia na kufurahia kuwa wao ndio wanaowapa familia zao chakula.

Mimi na mke wangu tulikuwa nyumbani kwa rafiki yangu, na nilikuwa nikizungumza na rafiki yangu, na mke wangu alikuwa akizungumza na mkewe. Kisha mimi huenda, loo, mke wangu anazungumza na mke wako. Twende tukawakutane.

Kisha mwanamke huyo akamwambia mke wangu, akimaanisha mumewe mwenyewe, huyu ndiye mwanaume ninayempikia. Hiyo ilikuwa fahari yake. Yeye ndiye mtoa chakula kwa familia.

Alichukua hilo kama sehemu ya utambulisho wake. Kwa hivyo, alipata jiko, kumaanisha alioa. Najua samahani, wanawake, tafadhali.

Samahani, lakini ninatumia tu hiyo kama mfano wa nahau. Sawa, kuwa macho. Piga macho, au ue macho.

Ue macho, kuwa macho, iko katika wimbo maarufu wa Kikristo. Un teule , ue macho. Mkristo, kuwa macho.

Kuwa mwangalifu. Kuwa mwangalifu kuhusu ushawishi mbaya unaokuzunguka. Kuwa mwangalifu kuhusu mambo ambayo watu wanafanya.

Kuwa mwangalifu. Labda uwe macho kwa ajili ya Yesu. Kuwa mwangalifu.

Ue macho, kuwa macho. Unaona jinsi wewe, hakuna njia ambayo unaweza kupata hilo isipokuwa unajua lugha. Sawa.

Piga picha, piga picha . Piga picha inamaanisha unaenda hivi, na unabonyeza. Unapiga picha.

Tunawachukua, nao wanawapiga. Kitu kile kile ni kwamba unapiga picha, sawa? Piga, au samahani, piga picha ndivyo unavyosema kwa kiswahili. Piga simu .

Simu inamaanisha simu. Unafanya nini unapopiga simu? Wewe, unapiga simu. Kwa hivyo, unapopiga simu inamaanisha unapiga simu.

Piga chuma. Chuma ni chuma unachotumia kupiga pasi nguo zako. Piga chuma inamaanisha kupiga pasi nguo zako.

Kupi kapasi . Ninapiga pasi nguo zangu. Baadhi ya hizo zinaonekana wazi zaidi, baadhi ni chache.

Lakini unaona neno hit linatumika kwa njia kadhaa tofauti, na halimaanishi kugusana kimwili. Sawa. Kwa hivyo, kuwa macho kunamaanisha kuwa nje ya tahadhari.

Piga macho. Nilikuwa nikiendesha gari na rafiki yangu katikati mwa jiji la Nairobi, na tulikuwa tunatafuta duka fulani ambalo hakuna hata mmoja wetu aliyejua lilipo. Lakini akasema, unajua, nadhani liko kwenye barabara hii moja.

Twende pale. Kwa hivyo, anaendesha gari, nami niko kwenye kiti cha abiria, na anasema, tunahitaji kujua duka liko wapi. Piga macho.

Tafuta huku na huko. Jaribu kuipata. Tazama ilipo.

Tofauti na uwe macho. Naomba uwe macho, wa kwanza, na naomba uangalie huku na huku kwa makini na unisaidie kupata hili baada ya muda mfupi. Sawa.

Kusikia njaa. Kusikia njaa kunamaanisha kuhisi njaa, na hutumia neno kusikia linapokuja suala la hisia au hisia fulani za mwili. Kwa hivyo ukisema, nina kiu, ungesema, nasikia kiu.

Nasikia , cue. Nasikia njaa. Nasikia , cue.

Nasikia inamaanisha kusikia. Kwa hivyo, unaweza kusikia sauti, kihalisi. Lakini unafikiri, kwa nini wanasema hivyo? Kwa hivyo, jibu la kiufundi kwa hilo ni kwa sababu.

Jibu la kiufundi lililopanuliwa kwa hilo ni kwa sababu ndivyo ilivyo. Na hakuna jibu. Siwezi kukuambia.

Hakuna mwingine anayeweza pia. Kwa nini wanasema hivyo? Hivyo ndivyo ilivyo. Mwingine.

Hana fursa. Sasa, huu ni usemi wa Orma ambao wanakopa neno fursa kutoka Kiswahili. Nafasi .

Na kama wanasema Nafasi Hinkabu , hana nafasi , inamaanisha kuwa ni mgonjwa. Ni mgonjwa. Wakenya kutoka kabila lingine, wanasikia hivyo na hawajui maana yake.

Hana nafasi ya kufanya nini? Hajisikii vizuri. Yuko katika hali ya kiroho. Lubujir .

Ni usemi wa Orma. Inamaanisha kuwa ni mgonjwa sana na anakaribia kufa. Kwa hivyo lubu inaweza kumaanisha roho.

Lubu inaweza kumaanisha uzima. Lubu inaweza kumaanisha kifo. Kwa hivyo, kulingana na jinsi inavyotumika, lakini lubujir inamaanisha yuko ndani, nukuu-nukuu, katika kifo au rohoni.

Inamaanisha yuko karibu kufa. Sasa sehemu ya tatizo ni kwamba lugha zina usemi wa nahau ambao si nahau halisi. Kwa hivyo, tunazungumzia lugha ya nahau.

Osha vyombo. Umewahi kusikia usemi huo? Mama yako anakuambia, osha vyombo baadaye. Safisha meza.

Sawa, kwa nini tuna neno hilo hapo juu? Jaribu kutafsiri hilo kihalisi, kuliweka neno hilo ndani yake hakutakuwa na maana. Oshajuvyombo . Osha vyombo.

Ndiyo, haina maana. Kwa hivyo huo ni usemi wa nahau, lakini si lazima uwe nahau. Tugesema, ndivyo tunavyozungumza.

Hilo ni kitenzi tu, osha. Kisha una hiki: osha kabla ya chakula cha jioni. Hiyo ina maana gani? Namaanisha, mama yangu alituambia hivyo tulipokuwa watoto wakati wote.

Inamaanisha nini? Osha mikono yako kabla ya kwenda kula chakula cha jioni. Rafiki yangu, Mmarekani, aliwaalika baadhi ya Waingereza kwa chakula cha jioni. Hii ilikuwa Nairobi.

Kwa hivyo wafanyakazi wenzangu wa Uingereza, wafanyakazi wenzangu wa Marekani, Wamarekani waliwaalika Waingereza kwa chakula cha jioni. Nao Wamarekani wakasema, ungependa kunawa kabla? Ungependa kunawa? Ni sabuni gani ya kuosha ambayo Waingereza waliitafsiri? Ya kwanza. Waliitafsiri Wamarekani kusema chakula cha jioni kitakapoisha, ungependa kusaidia kuosha vyombo? Na Wamarekani walimaanisha nini? Ungependa kunawa mikono yako? Tuna tamaduni mbili zilizotenganishwa na lugha moja.

Wamarekani na Waingereza. Sawa, kuosha kunaweza kumaanisha mambo mawili tofauti. Na hawatunii kuosha mikono kamwe kumaanisha kunawa mikono.

Kwa kweli wangesema osha mikono yako. Ungependa kunawa mikono yako? Maliza chakula. Hiyo ina maana ya kula kilichobaki, sivyo? Kisha tuna hiki.

Aliweka mabaki. Kuna tafsiri mbili za usemi huo. Mojawapo ni, kuyaweka kwenye Tupperware, kwenye friji.

Njia nyingine anaweza kuiweka kando ikiwa anaila. Kwa hivyo ulisikia kuhusu mwanamke wa kike jikoni? Hapana, angeweza kuweka kando mabaki. Sawa, kwa hivyo kuweka kando kunaweza kuwa na maana zaidi ya moja.

Angalau katika lugha ya watu wengine. Yuko kwenye simu. Tena, si nahau, lakini hayuko juu ya simu kimwili.

Hivyo ndivyo tunavyosema yuko kwenye simu. Na hivyo, wanachosema kiko katika Kiswahili, watasema, anazungumza kwenye simu. Badala ya kuzungumza kwenye simu kihalisi.

Sawa. Chukua kitu dukani. Hiyo ina maana kwamba unaenda dukani, na unaenda hivi.

Na wewe unapata kitu. Kwa hivyo, nimechukua simu yangu, sivyo? Hawasemi hivyo kwa lugha zingine. Huu ni usemi wa nahau bila kuwa nahau.

Inamaanisha nenda ukanunue kitu hicho dukani tunachotaka. Kingine, kaa chini. Unataka nikipeleke wapi? Tena, nachukulia vitu hivi kihalisi.

Je, kuna yeyote anayemjua Amelia Bedelia ni nani? Na mfululizo huu wa watoto unaoitwa Amelia Bedelia? Naam, mwandishi wa Amelia Bedelia na ni kitabu cha watoto, na kina michoro na vitu vingine. Ni mfululizo wenye michoro. Na Amelia Bedelia anachukua nahau kihalisi.

Na kitabu kizima kinamhusu yeye kuchukulia mambo kihalisi wakati hayakukusudiwa kuwa ya kweli. Na inachekesha sana. Kwa hivyo, yeye ni mtumishi wa nyumbani katika nyumba hii moja na wanamwambia, tunatoka nje jioni.

Hapa kuna mapambo. Kata mti. Na kwa hivyo, anaenda na kuchukua vikata miti, na anakata mti, na ni mzuri na mzuri kama huu.

Nao wanarudi, na wanaenda, umefanya nini? Anaenda, sawa, nilikata mti kama ulivyosema. Kukata kunamaanisha nini? Pamba. Sawa.

Chagua kiti chako. Je, hicho ndicho chagua, chagua, chagua kiti unachotaka kukaa? Sawa. Kwa hivyo hivi ni vile vile.

Lugha ya nahau katika Kiswahili. Hivyo alifika Nyumayangu , kwa kweli, alifika mgongoni mwangu. Inamaanisha alifika baada yangu au nyuma yangu au alikuja baada yangu.

Kwa hivyo ni jambo la wakati. Lakini ni msaada wangu kihalisi . mbeleyake .

Alisimama mbele yake. Ambayo ina maana kwamba alisimama mbele yake. Na kwa Kiebrania wana mbele za Bwana.

Na katika Agano Jipya, mtu alianguka mbele ya Yesu. Inamaanisha mbele ya. Huu ni usemi wa aina hiyo hiyo.

Inasikika kama jambo la ajabu kwa Kiingereza kusema kabla. Tunesema mbele. Lakini kwa Kiswahili, ni karibu tafsiri ya moja kwa moja ya Kigiriki au Kiebrania.

Kwa sababu hutumia maneno yaleyale kwa njia ile ile. Au maneno yanayofanana kwa njia zinazofanana. Wali ongea juyake .

Ju inamaanisha juu au juu. Wali ongea inamaanisha walizungumza. Walizungumza.

Na kisha yake inamaanisha yake. Walizungumza yake. Walizungumza kumhusu.

Kwa hivyo, ukisema walizungumzia suala hili, unaweza kusema walizungumzia juya , jambo hili. Lakini ikiwa ni mtu, wewe inakuwa yake. Walizungumza naye.

Walizungumzia. Kwa hivyo ju inaweza kumaanisha kuhusu. Ndege aleyruka juyake .

Ndege aliruka juu yake. Ni ama ndege aliruka juu yake. Juu ya mkato juu.

Au inamaanisha ndege alitua juu yake. Unakumbuka katika Mwanzo 1-2? Maji yalikuwa yamefunikwa kila mahali, na roho ya Bwana ilikuwa ikielea. Al p'nei hamayim .

Al, hiyo ina maana gani? P'nei manayim inamaanisha juu ya uso wa maji. Kwa kweli uso wa maji. Al inamaanisha nini? Inaweza kumaanisha juu.

Au inaweza kumaanisha juu ya uso wa maji. Inaweza kumaanisha yoyote kati ya hizo mbili kwa Kiebrania. Na Kiebrania si dhahiri.

Na kwa hivyo, tunatafsiri Mwanzo. Niseme nini? Kwamba roho ya Bwana ilikuwa juu ya maji au juu ya uso wa maji. Na kwa hivyo, tulisema ilitembea kihalisi.

Roho ilitembea juu ya maji badala ya kupita kiasi au juu. Maneno madogo kama haya na unafikiri, haya yanapaswa kuwa rahisi kutafsiriwa. Na unajaribu tu, na hayafanyi kazi.

Haiwasiliani. Sawa, kwa hivyo tunafanya nini na nahau hizi? Kwanza kabisa, tunapaswa kuichambua nahau hiyo, na tunapaswa kuielewa. Hapa kuna nahau.

Mariamumu aliweka mambo haya yote moyoni mwake. Akizungumzia kuhusu Yesu na sifa zote ambazo watu walimsifu Yesu. Na kwa hivyo alifanya nini? Aliyatafakari.

Aliwaza kuhusu hayo. Aliyatafakari. Mara kwa mara, anapofanya jambo, huja akilini.

Na ana hisia hii ya joto moyoni mwake. Kwa hivyo, tumeifafanua. Tunaiielewa.

Sawa, chaguo la kwanza. Endelea na utafsiri kihalisi katika lugha hii nyingine. Kwanza kabisa, je , lugha hiyo ina nahau? Kama wangeielewa au la ni swali moja.

Lakini je, wana nahau hii? Kwa mfano, tuna nahau hii katika Mwanzo. Mwanzo 24-63. Mtumishi wa Ibrahimu akaenda na kumtafutia Isaka mke.

Mke ni Rebeka. Wanarudi katika msafara huu, na Isaka yuko nje akitembea shambani. Alitoka nje kutafakari shambani.

Aliinua macho yake, na tazama, ngamia walikuwa wanakuja. Ni msemu gani katika sentensi hii? Aliinua macho yake. Hakufanya hivyo kihalisi.

Tena, nahau si halisi. Hiyo ina maana gani? Inamaanisha alikuwa hapa. Anatembea hivi.

Na aliangalia mbele mbele yake. Kwa hivyo, tulikuwa tunajaribu kutafsiri hili katika lugha ya Pocomo . Na nilikuwepo kuwapa ushauri wa ushauri.

Nao walikuwa na usemi huu. Isaka alitoka nje na kuinua macho yake. Nami nikasema, sawa jamani, ndio, hiyo ni nahau ya Kiebrania.

Na kwa hivyo ungesemaje hivyo kwa kawaida kwa lugha yako? Nao wakasema aliinua macho yake. Hiyo ni nahau ile ile, na inatumika kwa njia ile ile. Nami nikasema, je, nyinyi ni kabila la 13 lililopotea? Mnajua makabila 12 yaliyopotea.

Sasa una 13. Kwa hivyo, hizi ni njia ile ile. Na kwa hivyo hakukuwa na mabadiliko yoyote ya kufanywa.

Tulikuwa na usemi uleule katika Orma. Na kifungu ninachokifikiria ni wakati Ibrahimu alipokuwa ameketi katika hema lake na malaika watatu wakaja kumwona. Aliinua macho yake, na tazama, watu watatu walikuwa wanakuja.

Na kwa hivyo, tulisema, sawa, haimaanishi kwamba aliinua macho yake. Tunawezaje kuigawanya nahau hii? Nami nikasema, sawa, aliinua macho. Na mtafsiri wangu wa Orma alitafsiri maneno yangu kihalisi katika Orma.

Kwa hivyo, moja ya mambo ambayo kwa kawaida tunafanya ni kujaribu kuwaomba watu kutoka jamii waje kusikiliza kile ambacho tumetafsiri. Na kisha unaweza kutusaidia na unaweza kutuambia hii ina maana gani kwako. Kwa hivyo, nilisema, soma sentensi hiyo.

Kwa hivyo, mtafsiri wangu alisoma sentensi. Ibrahimu aliinua macho yake na kuona watu watatu wakija. Nami nikasema, samahani, rafiki, unaweza kufanya kile ambacho Ibrahimu alifanya? Kulingana na sentensi ya Orma.

Na akaenda hivi. Nami nikasema, kwa nini afanye hivyo? Nao wakasema, labda walikuwa viumbe vya roho waliokuwa wakiruka na kushuka na kusema, Mungu wangu, tuna tatizo. Na kwa hivyo, ilibidi tuje na usemi wa Orma ambao haukuwa na uhusiano wowote na kuinua.

Na ungesemaje hivyo? Nasi tulifikiria kuhusu matendo ya mwili. Alikuwa amelala, labda mbele ya hema lake. Na akaenda hivyo.

Nao walikuwa na sura. Aliinua kichwa chake na kuwaona wakija. Kwa hivyo ina nahau? Unaweza kuitafsiri kihalisi.

Kwa hivyo, tulikuwa na usemi huu. Mariamu aliweka mambo haya yote moyoni mwake. Katika lugha ya Sabato, yana nahau hii.

Nahau hiyo hiyo, neno kwa neno. Na inamaanisha uchungu au kinyongo. Kuweka kitu moyoni mwako kunamaanisha uchungu au kinyongo.

Kwa hivyo, hivi ndivyo tafsiri ya Sabato ilivyosema. Mariamu alikasirika kuhusu mambo haya yote. Je, ndivyo tunavyotaka kusema kweli? Hapana, sivyo.

Hapa kuna mfano wa mahali ambapo neno halisi huleta maana isiyo sahihi. Neno halisi wakati mwingine linaweza kuleta maana isiyo sahihi kabisa. Kwa hivyo, kwa hivyo, hatupaswi kuifanya kama kawaida kama desturi ya kawaida.

Sawa, hapa kuna jingine. Katika Yona 4:11, Mungu anazungumza na Yona. Na Mungu anahalalisha alichofanya.

Na anasema, je, sipaswi kuwa na huruma kwa Ninawi, mji mkuu ambao ndani yake mna watu zaidi ya 120,000 ambao hawajui mkono wao wa kulia na wa kushoto, pamoja na wanyama wengi? Kwa hivyo, mmoja wa wafanyakazi wenzangu wanaofanya kazi nami katika lugha ya Orma na timu yake ya utafsiri ambayo alikuwa akifanya kazi nayo alitafsiri hili kihalisi kwa sababu Orma ana usemi huu. Kutojua mkono wako wa kulia na wa kushoto. Huo ni usemi wa Orma.

Vizuri. Kwa hivyo, nilienda huko. Labda wanazungumzia hili.

Kwa hivyo, tulikuwa na watu wa eneo hilo waliokuja. Na nikamuuliza jamaa mmoja, hawa watu ambao hawajui mkono wao wa kulia na wa kushoto ni akina nani? Na akasema, loo, wana ulemavu wa akili. Samahani, je, kweli kuna watu 120,000 wenye ulemavu wa akili huko Ninawi? Labda sivyo.

Kwa hivyo, ilibidi tuchague neno tofauti. Kwa hivyo, hapa tena, neno halisi lilikuwa na makosa. Lilikupa maana isiyo sahihi.

Kwa hivyo, ilibidi tuje na jambo lingine. Hawajui mema na mabaya, badala ya haki na kushoto.

Kwa hivyo, kutojua mema na mabaya angalau ni bora kuliko kutoa maana isiyo sahihi. Cha kufurahisha ni kwamba, ukiangalia matoleo tofauti, yanasema mambo tofauti kuhusu huyu anaweza kuwa nani. Mojawapo, tafsiri ya Habari Njema, inasema watoto.

Je, sipaswi kuwa na huruma kwa watoto 120? Nadhani kutokana na masomo yangu na kuangalia maoni yote, hiyo ndiyo toleo pekee linaloelekea upande huo. Labda haimaanishi watoto. Labda inamaanisha watu wote waliopo.

Na watoa maoni wengi wanaamini kwamba idadi ya watu wa Ninawi ilikuwa 120,000. Badala ya kuwa na watoto wengi hivyo, ni watu wazima wangapi, ni nani angejua idadi ya watu. Sawa, kwa hivyo tunahitaji kujua kwamba hii ni nahau.

Na tunahitaji kujua maana ya nahau. Na kisha tunahitaji kuitafsiri ipasavyo. Kwa hivyo, chaguo la kwanza, kuitafsiri kihalisi, hufanya kazi ikiwa tayari unayo nahau hiyo katika lugha.

Na inamaanisha kitu kimoja. Sawa, kwa hivyo tulikuwa na hii. Walishughulikiaje hii? Samahani.

Katika lugha ya Kisebald, kuweka mambo moyoni mwake kunamaanisha kuwa ana uchungu au ana kinyongo. Kwa hivyo, tulisema, Sawa, unawezaje kuyatafsiri na kuweka maana hiyo hiyo? Nao wakasema Mary aliweka mambo haya yote kooni mwake: sehemu tofauti za mwili, maana hiyo hiyo.

Jambo moja tunalohitaji kukumbuka kuhusu nahau ni kuwa waangalifu hasa tunapotafsiri nahau zinazotumia viungo vya mwili. Kwa sababu kuna uwezekano kwamba viungo vya mwili vinavyotumika katika lugha moja havilingani na usemi wa viungo vya mwili vinavyotumika katika lugha nyingine. Na kwa hivyo, huwezi kutumia moyo katika lugha zingine unapowasilisha hisia.

Katika Orma, wanasema tumbo. Ana tumbo baya, kumaanisha anasumbuliwa. Kwa hivyo, moyo kwa Kiebrania, tumbo kwa lugha zingine, ini kwa lugha zingine.

Kwa hivyo, jihadhari na matumizi ya viungo vya mwili. Viungo vya mwili haviwasiliani kila wakati. Kwa kweli, mara nyingi haviwasiliani.

Sawa, wakati mwingine inakubidi useme moja kwa moja. Unafafanua maana na kuisema bila aina yoyote ya lugha ya mfano. Kwa mfano, katika Matendo 11:22, habari hii ilifika masikioni mwa kanisa.

Kwa hivyo, hiyo ina maana gani? Ni wazi, si jengo la kanisa ambalo lina masikio mengi yanayotoka humo. Lakini hilo ni jambo la ajabu linalokuja akilini. Kwa hivyo, walifanya nini? Habari hii ilifika kanisani.

Tena, hii ni habari inayosafiri. Kwa hivyo, ni kama umbo la kibinadamu kwamba habari inafanya kitu ambacho watu hufanya. Watu kanisani walisikia habari hii.

Inamaanisha kitu kile kile. Kuchambua lugha ya mfano hupunguza uwezekano wa kutoelewana. Sawa, nyingine.

Wale waliotafuta uhai wa mtoto walikuwa wamekufa. Kutafuta uhai wa mtoto ndio msemu. Hii inahusu Herode na askari wa Herode wakijaribu kumpata Yesu.

Nao walimtafuta kwa muda. Na kisha watu hao wakafa. Na kisha, wakati wao wa kurudi kutoka Misri ukawadia.

Na katika Mathayo inasema, wale waliotafuta uhai wa mtoto. Tunawezaje kusema hivyo kwa njia ya moja kwa moja? Njia moja, wale waliotaka kumuua mtoto walikuwa wamekufa. Hii ndiyo tuliyoipata katika majadiliano ya awali.

Kuinua jina la mzao kwenye urithi wake. Hilo ndilo linalotokea unapokuwa na kaka anayemuoa mke wa kaka yake aliyefariki. Kwa hivyo, kaka huyo huoa shemeji yake.

Ana mwana. Mwana huyo kisha anaitwa kwa jina la baba yake wa asili, baba aliyefariki. Na kwenye urithi wake kuna usemi mwingine wa ajabu.

Kwa hivyo, hizi ni misemo miwili ya ajabu iliyounganishwa pamoja katika moja. Ili kuhifadhi jina la marehemu kwenye au pamoja na mali yake. Vitu ambavyo mtu anaweza kurithi, haswa ardhi.

Ardhi ilikuwa muhimu sana. Kwa hivyo badala ya kusema liinue jina, lihifadhi jina, badala ya kusema kuhusu urithi wake, kuhusu mali yake.

Sawa. Kwa hivyo, muhtasari wa jinsi ya kutafsiri nahau. Tumia nahau ikiwa unaweza kwa sababu inaongeza utajiri wa maandishi na kuyafanya yavutie zaidi.

Na inaifanya iwe wazi zaidi kwa wasomaji, kuhusu tafsiri hii katika lugha nyingine. Tafsiri nahau hiyo kihalisi ikiwa unaweza.

Ikiwa na ikiwa tu inamaanisha kitu kimoja katika lugha zote mbili, itafsiri kwa kutumia nahau nyingine yenye maana sawa. Kama tulivyosema katika lugha ya Sabato, aliweka mambo haya yote moyoni mwake.

Ilikuwa ile iliyo katika Biblia. Walisema aliweka vitu hivi kooni mwake. Na ilimaanisha kitu kile kile.

Kwa hivyo, unaweza kutumia nahau kwa nahau. Na jambo la mwisho ni. Igawanye na uiseme kihalisi.

Kwa hivyo, hizi ni baadhi tu ya mbinu bora. Hizi si sheria. Unachofanya ni kuwa na seti hii ya zana kwenye kisanduku chako cha zana na kisha unazitumia katika hali hiyo kulingana na lugha, kulingana na maneno, kulingana na muktadha wa zote mbili.

Asante.

Huyu ni Dkt. George Payton katika mafundisho yake kuhusu Tafsiri ya Biblia. Hii ni kipindi cha 12, Changamoto katika Tafsiri na Mawasiliano, Masuala ya Lugha, Sehemu ya 1.